

PANDEMONIUM

COLUMN

Polio uitgeroeid in 2000? Waar of niet waar?

Guido van der Groen

Wie op zondagavond naar de BRT heeft gekeken, heeft vast genoten van het creatieve, schijnbaar geïmproviseerde programma *Schalkse Ruiters*. In dit programma komen drie reportages aan bod waarvan de kijker moet raden of het gepresenteerde al dan niet waar is. Een boeiende vraag in dit kader was geweest: zullen wij in het jaar 2000 kinderverlamming (poliomyelitis) op wereldschaal volledig hebben uitgeroeid?

In 1988 heeft de Wereldgezondheidsraad zich tot doel gesteld om deze vraag met ja te beantwoorden. Net zoals dat gold voor het pokkenvirus dat met succes werd uitgeroeid, verwekt het poliovirus acute, niet-blijvende infecties. De mens is het enige reservoir. In de omgeving overleeft het virus nauwelijks. Inenting tegen polio onderbreekt de overdracht van het virus van mens naar mens. En dat helpt om kinderverlamming op wereldschaal uit te roeien. Zijn we op de goede weg? Ja! Sinds 1988 daalde het aantal gerapporteerde gevallen van polio met slappe verlamming met tachtig procent. Alles wijst erop dat die ontwikkeling zich zal voortzetten.

De sleutel tot de succesvolle uitroeiing van polio bestaat in de toediening van poliovirusvaccin tijdens nationale vaccinatiescampagnes, beter bekend als Nationale Immunisatie Dagen (NID). Dergelijke massale inentingscampagnes stoppen de circulatie van het poliovirus door het verhogen van de immuniteit. Alleen al in 1995 werden minstens driehonderd miljoen kinderen ingeënt. Dan praten we

over 47 procent van het totaal aantal kinderen in de wereld jonger dan vijf jaar. In India en China werden op één dag 176 miljoen kinderen gevaccineerd! Zo'n negentig landen, waaronder alle polio-inheemse landen in Europa en Azië en op zijn minst de helft van de Afrikaanse landen, hebben Nationale Immunisatie Dagen georganiseerd.

Wilde type

Loont het de moeite een infectieziekte uit te roeien? Jazeker! Met het uitroeien van het pokkenvirus hebben we miljoenen infecties per jaar en duizenden doden kunnen voorkomen. We kunnen hetzelfde scenario verwachten als we erin slagen polio uit te roeien. Daarmee voorkomen we 500.000 gevallen van polio per jaar. De noodzaak om te vaccineren zal verdwijnen. Dit zal op jaarbasis wereldwijd een besparing betekenen van minstens zestig miljard Belgische francs of 3,3 miljard gulden. Met dat geld kunnen we andere infectieziekten aanpakken, die een grotere bedreiging vormen.

*India en China
vaccineerden op
één dag 176
miljoen kinderen!*

Het uitroeien van polio op wereldwijde schaal vereist een continue, internationale solidaire inzet. Internationale organisaties zoals de Wereldgezondheidsorganisatie en UNICEF ondersteunen het polio-uitroeingsprogramma. Hoe dichter het polio-uitroeingsprogramma zijn einddoel nadert, des te belangrijker wordt de nauwkeurigheid en de alertheid van het bewakingssysteem. Dit systeem moet ervoor zorgen dat mensen met een acute vorm van slappe verlamming, waar ook ter wereld, zo vlug

Guido van der Groen is hoogleraar virologie aan het Instituut voor Tropische Geneeskunde te Antwerpen.

mogelijk worden opgespoord. Belangrijke voorwaarden voor het goed functioneren van het systeem zijn het zorgvuldig afnemen van monsters voor virologisch en moleculair-biologisch onderzoek en een netwerk van goed functionerende laboratoria. De Wereldgezondheidsorganisatie heeft bereikt dat in meer dan zestig landen kwaliteitslaboratoria werden opgericht die in staat zijn het wilde type poliovirus te onderscheiden van het poliovirus dat gebruikt wordt in de vaccins. Zo kan men de oorsprong van een poliovirus, dat ergens in de wereld opduikt, achterhalen. De laatste vijftien opgespoorde infecties van het wilde type, onder meer in Noorwegen, Zweden en Duitsland, waren afkomstig uit India. Dit illustreert dat het poliovirus geen grenzen kent en men wereldwijd een hoge immuniteit tegen polio moet handhaven om de bevolking te beschermen. Het bewakingssysteem heeft aangetoond dat in China, waar een kwart van de wereldbevolking leeft, al meer dan twee jaar geen wild type poliovirus meer circuleert. Zowel in Noord- als in Zuid-Amerika werden dezelfde successen geboekt. Zuidoost-Azië blijft een probleem, maar massale vaccinatiecampagnes en een versterking van het bewakingssysteem staan in deze regio op het programma.

Sponsor

Technisch gezien beschikken we over alle middelen die nodig zijn om polio uit te roeien. Nu nog de politieke inzet en de financiële ondersteuning die beide onmisbaar zijn om dit programma tot een goed einde te brengen. Terug naar de schalkse titelvraag: het antwoord is *nee*. De meest gulle privé-sponsor van het polio-uitroeiprogramma, Rotary Internationaal, heeft het jaar 2005 naar voren geschoven als het jaar waarin de wereld vrij zal zijn van polio!

De speelzolder van de cultuur

Bart Voorzanger

We delen de werkelijkheid graag in tweeën. Zo doen we dat ook met alfa's aan de ene en bèta's aan de andere kant. Waarom ligt die tweedeling ons zo na aan het hart? In *De trots van alfa en bèta* formuleren denkers van diverse pluimage hun gedachten over de kloof tussen beide culturen. Een voorpublicatie.

Van heel veel dingen zijn er twee, gewoon omdat dat zo is: twee oren om te horen, twee ogen om te zien, twee benen om te lopen; en soms, heel soms – een hoogtepunt dat het wachten waard is: twee zielen, één gedachte. Maar van heel veel dingen zijn er alleen maar twee omdat we dat zo dolgraag willen: mannen en vrouwen, planten en dieren, goed en slecht. Wat daarin niet past, negeren we gewoon of maken we passend. Uiteindelijk komt dat op hetzelfde neer: wie niet voor mij is, is tegen mij; dan is dat ook weer opgelost. In discussies over de tegenstelling tussen alfa's en bèta's wordt de werkelijkheid regelmatig verdeeld in natuurwetenschap – of zelfs alleen natuurkunde – en de rest. Die rest omvat wel heel erg veel: van biologie en bahai (een uit Iran stammende religie), via geologie en theosofie, tot winti en wijsbegeerte. Het is meestal misleidend om de werkelijkheid in tweeën te delen, maar we doen het zo graag. Aan de ene kant staat de bètawereld die we kenschetsen als natuurlijk, materieel, wetmatig en lichamelijk; een wereld waar alles gevolg is en alles oorzakelijk kan worden verklaard. Aan de andere kant